Plads til naturen i en landbrugsverden

Rikke R. Graversen, Biolog i SEGES

Temadag om plads til naturen - 8. oktober 2022

15. Juni Fonden

Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES INNOVATION

Hvem er SEGES Innovation?

- SEGES Innovation er en privat og uafhængig forsknings- og udviklingsorganisation indenfor landbrugs- og fødevareområdet
- Vi er 530 medarbejder – 5 i afdeling for Natur og Biodiversitet
- Vi er finansieret af fonde og kommercielle aktiviter:
- Vi laver rådgiver og samarbejder med:
  - Landmænd
  - Universiteter
  - Lokale landbrugsrådgivere og Landbrug og Fødevarer
  - Fødevarevirksomheder
  - Kommuner, staten og regioner
  - Foreninger og fonde

SEGES INNOVATION

Foto: Anne Eskildsen

Danmarks største arealforvalter – hvilke arealer?

- Landbrugsproduktion udgør 60,8 % af arealet i DK

- Landmænd ejer også:
  - Produktionsskov
  - Natur (beskyttet natur og urørt skov) – 74 % er privatejet.

- Her i blandt mange af Danmarks mest værdifulde naturområder.

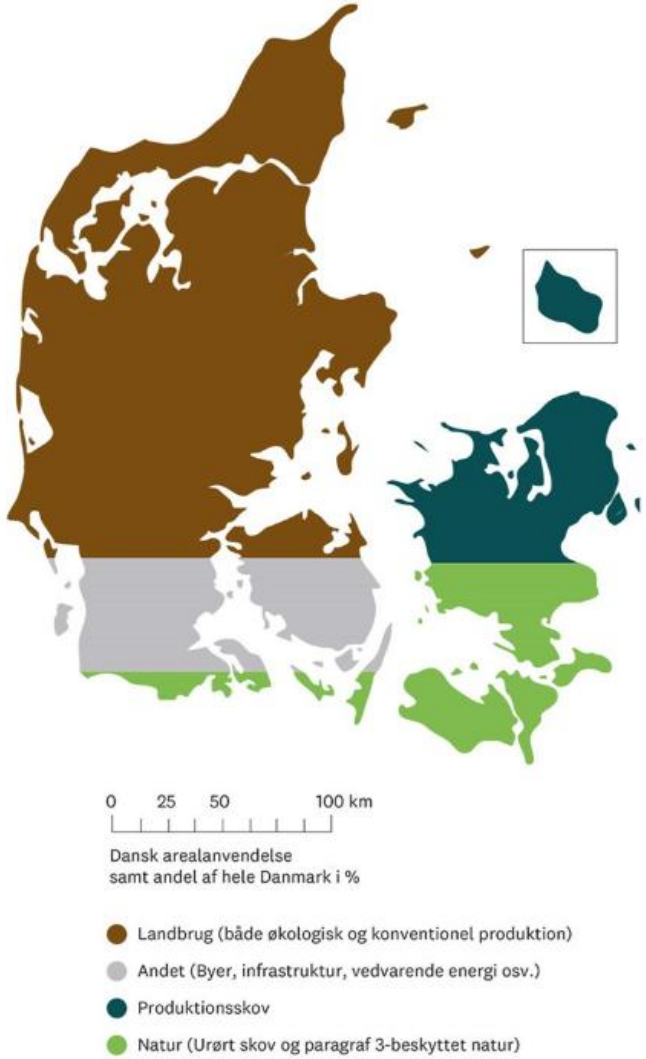

Kilde: Altinget

SEGES INNOVATION

Hvem er det vi skal finde plads til?

Levesteder for truede og sårbare arter

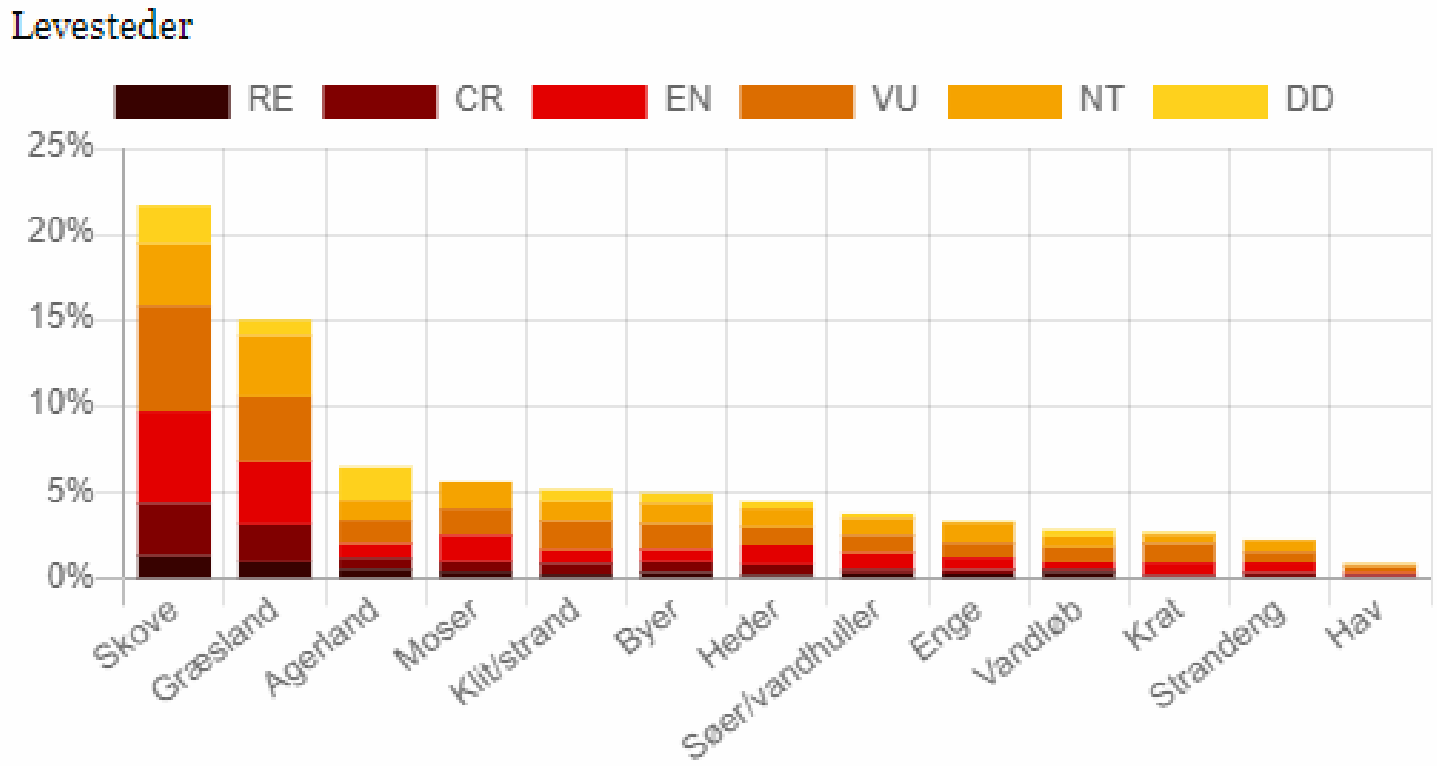

Kilde: Moeslund, J.E. m.fl. 2019 https://ecos.au.dk/forskningraadgivning/temasider/redlistframe/roedliste-2019/levesteder

SEGES INNOVATION

Prioritering af naturindsatsen

Foto: Anne Eskildsen

SEGES INNOVATION

Men hvad ser vi derude?

- En landmand vil gerne gøre det godt for naturen
- Han har på baggrund af rådgivning anlagt nye småbiotoper på dyrkningsjord.

Imens fordsvinder rigkæret i Natura2000

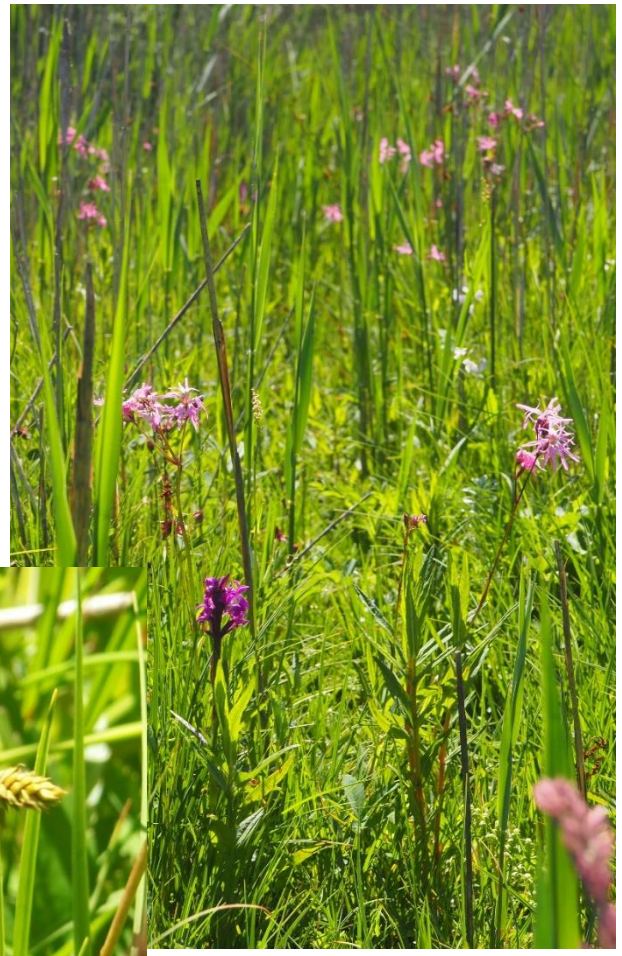

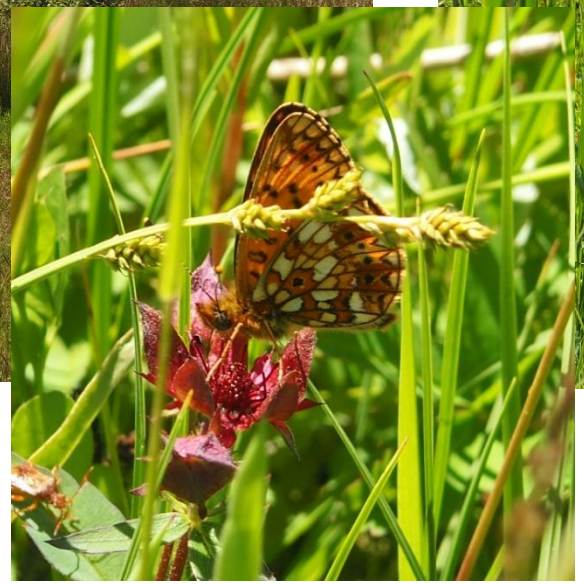

SEGES INNOVATION

Naturtjek giver viden om egen natur

- Naturrådgivning på landmandens bedrift
- En uddannet Naturtjekrådgiver gennemgår bedriften og udpeger de vigtigste levesteder og kommer med forslag til indsatser.
- SEGES har udviklet konceptet og står for uddannelse af de lokale Naturtjekrådgivere.
- Pris ca. 15.000 kr.
- Der er dog stadig langt fra viden til handling!

SEGES INNOVATION

Hvorfor skal landmanden forholde sig til biodiversitetskrisen?

LICENSE TO PRODUCE

Fokus på biodiversitet er med til at sikre landbrugets fortsatte produktions- og udviklingsmuligheder

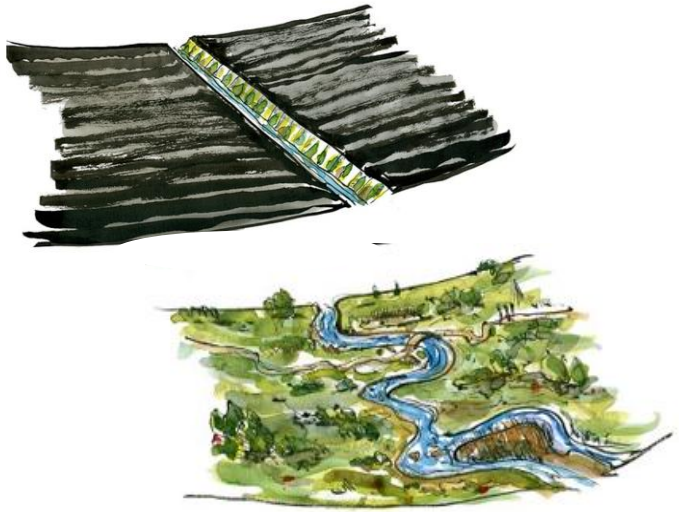

KRAV FRA DEN FINANSIELLE VERDEN

Opfyldelse af krav til biodiversitet bliver en del af kreditvurderingerne for landmænd.

NATURFORVALTNING SOM LEVEVEJ

Landmænd kan levere et centralt værktøj i naturforvaltningen: græsning.

Eksempel fra Danish Crown

- Leverandører Friland Naturpleje skal overholde 4 naturløfter:
  - Min 10 % af ejendommens areal skal udlægges til natur
  - Naturen skal beskyttes mod trusler
  - Alle arealer med en bioscore > 5 skal afgræsses
  - Naturnær græsning:
    - 70-250 kg/dyr pr ha
    - Min. 6 måneder på naturarealer
    - Ingen tilskudsfodring eller ormemidler på naturarealer. Fodring i kalveskul tilladt. Syge dyr skal behandles.
- Pilotprojekt med naturtjek til 20 leverandører

Friland
Naturpleje

SEGES
INNOVATION

Krav fra den finansielle verden

- **ESG** står for **E**nvironment (miljø), **S**ocial (samfund) og **G**overnance (ledelse)
- Er en målestok for et firmas ansvarlighed indenfor de tre emner
- Bliver bl.a. brugt når man skal vurdere om investeringer er bæredygtige
- Hidtil har klima fyldt meget – men biodiversitet er på vej.
- Naturtjekket er kommet ind i skabelonen til ESG-rapporten fra SEGES

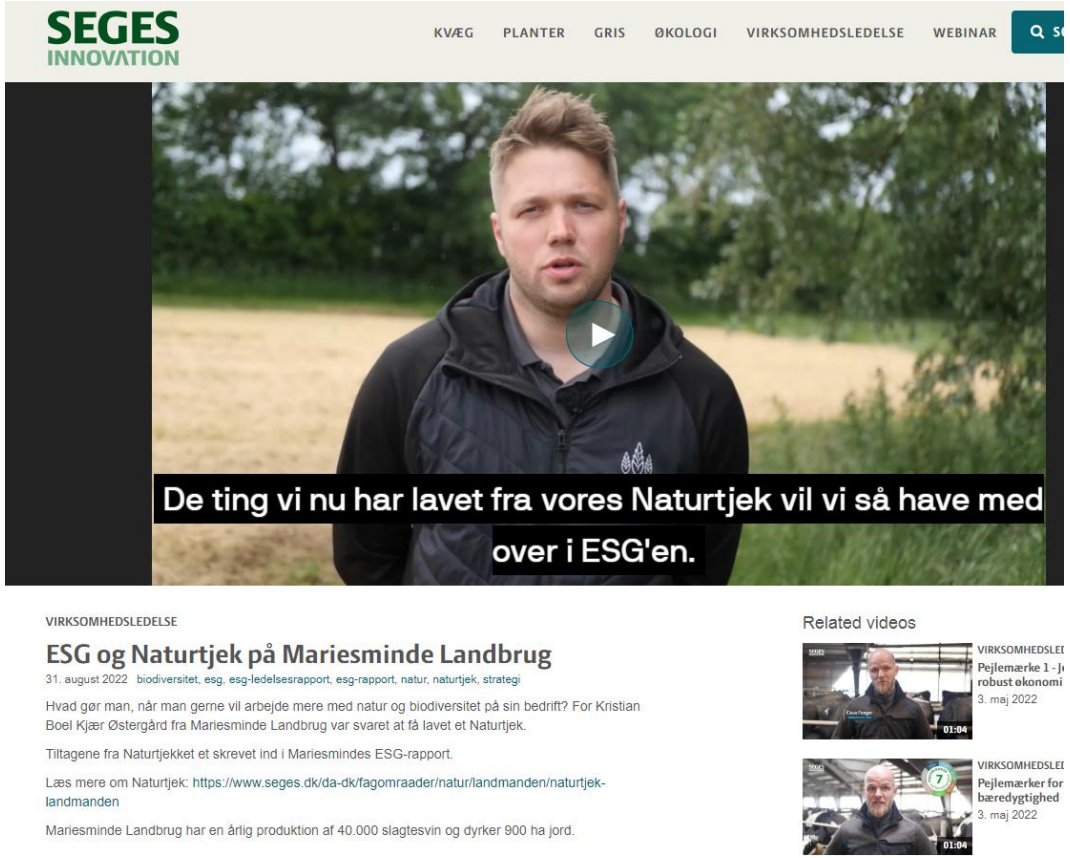

SEGES INNOVATION

Naturforvalterne

Miljø Artikler Debat Job & Navne Podcast

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

26. september 2022 kl 05:00

Naturforskere: Pervers støtte til naturområder belønner ødelæggende og naturskadelige tiltag

Som lovgivningen er lige nu, bliver landmænd belønnet for at opdyrke jorden og straffet for at lade naturen vokse frit. Det skal der laves om på, hvis vi skal komme biodiversiteten til undsætning, skriver Rasmus Ejrnæs og Camilla Fløjgaard.

Loven hjælper ikke naturen, fordi den gør det fristende at have dyrene stående tæt på gården i en lille, overskuelig fold, i stedet for på åbne, naturrige marker, skriver Rasmus Ejrnæs og Camilla Fløjgaard.

“

Alt for mange af de arealer, som modtager støtte, udsættes for ødelæggende overgræsning og maskinslåning

“

Hvis biodiversitetskrisen skal vendes, kræver det, at incitamenterne ude i naturområderne belønner den gode naturforvaltning og straffer den dårlige

“

I dag er god naturpleje desværre en praksis, man skal brænde for, fordi det foregår op ad bakke og i modvind

SEGES INNOVATION

De 5 største barrierer

1. Uhensigtsmæssige regler og tilskud til græsning
2. Manglende sammenhæng mellem skov og lysåben natur
3. Manglende tilskud til permanent udtag af landbrugsjord
4. Ammoniakregulering hindrer udvikling af god natur
5. Landmanden ved for lidt om biodiversitet

Kilde: https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/b/c/2/natur_biodiversitet_barrierer_for_landmandens_indsats_for_biodiversi.pdf

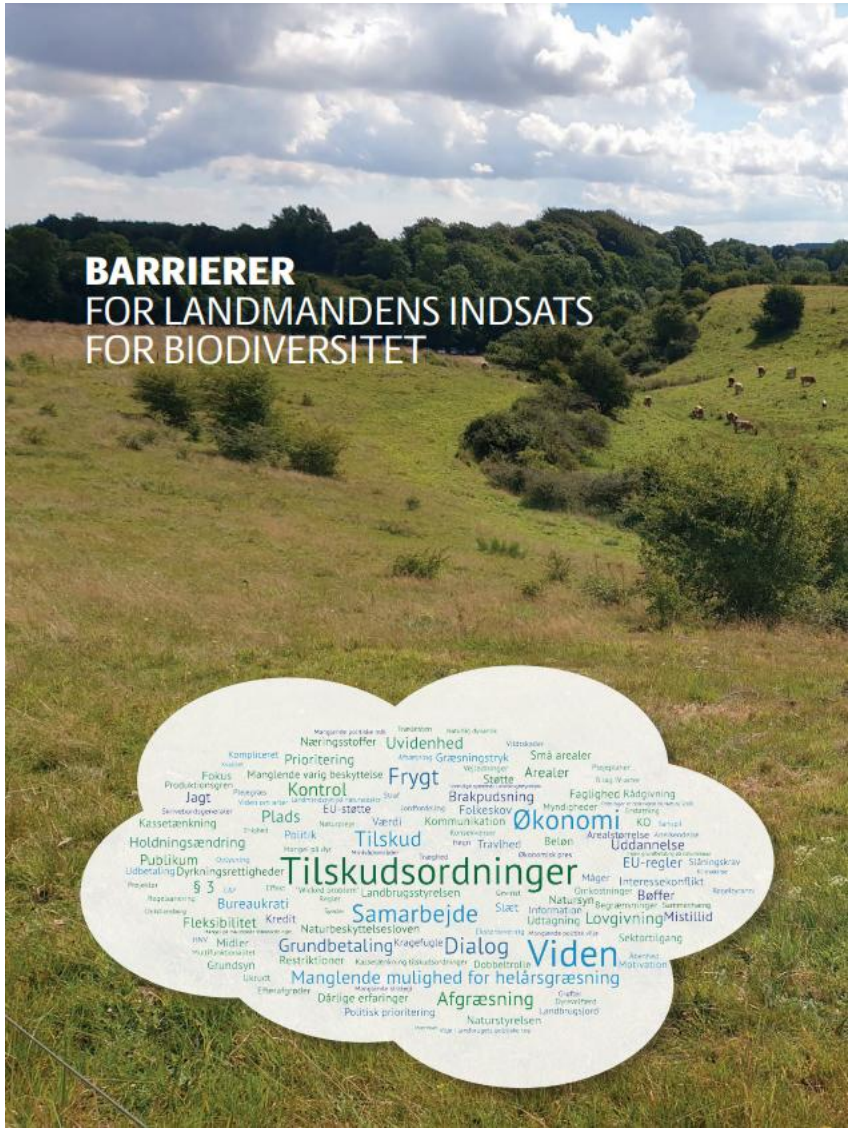

SEGES INNOVATION

Er den nye CAP-reform redningen for biodiversiteten?

- Fra 2023 skal alle landmænd udlægge mindst 4 % af omdriftsarealet til ikke-produktive elementer (brak, markbræmmer, markkrat, småbiotoper mm.).

- Derudover indføres en række frivillige ”bioordninger/eco-schemes” der er ét-årige ordninger af tiltag på omdriftsarealer.

- **Men:**
  - Er det den mest effektive måde at bruge 4 % af landets dyrkningsareal?
  - Arealerne må ikke græsses
  - Der er ikke tale om varigt udtag
  - Eksisterende naturelementer tæller ikke med
  - Landmændene handler i blinde, da reglerne ikke er på plads

SEGES INNOVATION

Effekter af den nye CAP-reform er tydelige

SEGES INNOVATION

Opsamling

- Der er ikke kun brug for plads, men også prioritering af effektive indsatser
- Plads til vilde arter og naturlige processer sikres nemmest på eksisterende naturarealer
- Der er stadig behov for mere viden til landmændene - men det er ikke nok
- Der er behov for at regler og støtteordninger ændres – så landmænd belønnes for rigtige indsatser
- Der er er positive tendenser fra finansieringssektoren og fødevarevirksomhederne
- Den nye CAP-reform giver ikke meget håb – måske plads men ingen effektive indsatser
- Der er behov for politisk prioritering

SEGES INNOVATION